

Panis Evangelici Fragmenta Quadragesimalia Tripartita

Ex sanctissimo Dei Verbo copiosè & sedulo collecta, Sanctorum Patrum, variorumque Auctorum sententiis & conceptibus mirificè aucta; Et Omnibus Quidem Anni Dominicis; præcipuè tamen singulis Quadragesimæ Dominicis & Feriis per binas ad minus, sæpius denas aut septenas Conciones fideli Populo ...

Lingendes, Claude de

Coloniae Agrippinae, 1689

LXIX. Quæ quarta est in idem Evangelium, agit iterum de adoratione Dei in veritate contra subtiliores species hypocrisis.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56356](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56356)

illud grave, quod omnis vita tot laboribus exercitata maneat sine mercede; nam ut ait Christus, *acceperunt mercedem suam* nempe quam quaesierunt, quam optarunt; Sed quam illud gravius, ut poenam pro mercede accipiant Iob. c. 36. *Simulatores & callidi provocant iram Dei, neque clamabunt cum vincti fuerint. Morietur in tempestate anima eorum, & vita eorum inter effeminatos.* Quia scilicet nihil virile habuerunt. Itaque de uno ex illis dicit, *Non ei placebit vae cordis sui* cap. 8. Quae enim major stultitia: Quia, uti explicat Greg. Cum retributionis tempus advenit, in poenam displicet quod vaeors fuit. Tunc se stulte egisse intelligit, cum pro delectatione laudis sententiam Divinae correptionis acceperit. Tunc se vaeordem fuisse considerat cum se pro temporali quam

percepit gloriam, perpetua tormenta castigant. Quantus ex adverso honor cum bona opera occulta in omnium hominum, & Angelorum conspecta revelabuntur? Itaque cogita cui servias? Deo sane uni? Quid ei placeat? cor. Quid a te petat? Veritatem & sinceritatem. Quid polliceatur? Caelum & seipsum. Haec cogita & saepe ista revolve. *Et Pater tuus qui videt in abscondito reddet tibi.* Qui videt, Si reddet ab hominibus videri cupis, reddent ipsi; Si Deum unum cupis spectatorem, ipse reddet. Qui illi reddent? vanitatem? Quid iste? reddet Caelum. Tu elige quid vis, quid malis, *Mihi autem adhaerere Deo bonum est, & ponere in Deo spem meam. Pars mea DEVS in aeternum.* Amen.

F E R I A S E X T A
 D O M I N I C A E T E R T I A E
 I N Q V A D R A G E S I M A .
 C O N C I O Q V A R T A .

Quid sit adorare Deum in veritate, exclusa omni, etiam subtilissima hypocrisi.

Venit hora, & nunc est, quando veri adoratores adorabunt Patrem in Spiritu, & veritate. Ioan. 4.

UIS explicet cujus generis sit ille *se meo, omnis homo mendax*: Si enim omnis homo excessus quo abreptus David omni mendax, igitur omnes Sancti, omnes nes homines pronuntiavit esse Prophetæ mendaces fuere. Ita ut quomédaces Ps. 115. *Ego dixi in excessum* paralogismum refert Sanctus Basilus.

vilis, & tu quoque ð David mendax es? num igitur tibi fides habenda? ac vide etiam, ne in eo quoque mentiaris, dum omnes homines pronuntias esse mendaces. Memini hac occasione quarumdam propositionum, quas Philosophi appellant, seipsas destruentes, de quibus Aristoteles in Metaphycis: uti est ista: omnis propositio falsa est, aut omnis propositio vera, nam si omnis est falsa, & ipsa quoque falsa est: si omnis vera, itaque vera erit ejus contraria. At verò quia in excessu hoc dixisti fortè per excessum locutus es, & ut plurimos dices, omnes dixisti? An verò teipsum superasti, ut etiam de teipso vere aliquid dices, in excessu tuo? Sanctus Basilius illum excessum explicat Davidis contemplationem, in quâ omnes homines iatuitus, pronuntiauit omnes esse obnoxios errori, & si loquantur, mendacio, si de rebus quæ solâ fide sciuntur, pronuntiare audeant: ait itaque David, *Credidi, propter quod & locutus sum*, id est in rebus fidei oportet prius credere, deinde loqui: cum enim in præcedenti Psalmo locutus fuisset de alterius vitæ beatitudine, in sequenti ait, se quæ dixerat fide credidisse: ejusmodi enim res tantum per fidem percipiuntur: *Ego autem humiliatus sum nimis*: nisi enim quis mentem subjecerit in obsequium fidei, nihil poterit earum rerum comprehendere: Tùm subdit, *Ego dixi in excessu meo, Omnis homo mendax*, id est neque id solum mihi evenit, sed omnibus etiam mortalibus: nam omnes contemplatus, & hic est excessus, nullum vidi posse veritatem per se apprehendere, sed dirigi debere à fide, tum loqui. Idem ibidem per excessum intelligit illam extasim in quâ apparuit coram Rege Aclis, quasi correptus morbo comitiali, & furens: ubi enim vidit se eò necessitatis venisse, ut mentiri cogeret, quo vitæ suæ consuleret, tum apud se reputans dixit, quidquid homi-

nes faciant, vix fieri potest ut evitent fictionem, & mentiendi necessitatem: nam licet ex destinato non mentiret, tamen ut mentiret coactus sum. S. Chrysostr. illum excessum, atq; extasim interpretatur somnum: sic enim multi interpretantur soporem Adamo immisum, fuisse extasim: ille autem Davidis somnus, ortus est ex summo ejus dolore, & afflictione: talis somnus fuit Ionæ Propheta, ut scripsit Albertus Magnus: prius enim dixerat David, *ego autem humiliatus sum nimis*: hinc verò cepit considerare vilitatem suæ naturæ, quam vocat mendacium, umbram, imaginem, somnium: Ita passim Sancti Patres interpretantur: dico sensum meum.

Cæterum si David de virtute veracitatis loquitur idè omnes homines appellat mendaces, non quòd omnes, vel semper, vel aliquando mentiantur, sed quòd omnes mentiri possint, neque sint veritatis infallibilis, & indubitata. Verior itaque sensus apparet, Prophetam, cum in superiore Psalmo de regione vivorum esset locutus, in sequenti hæc addere, quæcunque igitur ab hominibus dicuntur de præsentis vitæ fœlicitate, mera sunt mendacia.

Quod si rem in universum definire velimus, describit Propheta communem hominum vitam: fallacem ac mendacem, quæ nihil in se minus habeat, quàm quod in speciem ostendit; atq; in universum homines esse hypocritas, ac ferè omnes in aliâ specie apparere, paucos in suâ: quod ego in priori concione satis ostendi, in qua varias hypocrisis species exposui; ut probarem paucos admodum esse qui serviant Deo in veritate, tam multæ sunt hominum fictiones in serviendo Deo. Sed quia ex fictionibus, aliæ crassiores sunt, aliæ subtiliores; cum de primis satis superque à nobis dictum sit, sequitur ut de aliis à nobis dicatur, à quibus vix etiam spirituales homines sunt immunes. Certè paucorū virtus deprehendetur

pura, atque sincera, & libera ab omni fictione, atque hypocrisis, ut ex dicendis intelligetur: si prius Beatissimam Virginem salutaverimus, AVE MARIA.

BEATVS Franciscus Salesius scripto mandavit, se cum Romæ esset, tempore illius morbi quo Clemens VIII. interijt, audivisse eum ita venenosum à medicis iudicatum fuisse, ut necesse fuerit ad Bazardicum lapidem (vulgo Bezoard) confugere. Quæ situs igitur est undecunque sincerus purusque, ac certò probatus: sed è magnâ quæ oblata est copiâ, unum tantummodo frustum medici comperere verum legitimumque itaque reliquum omne rejectum est, ut confictum & adulteratum. O quot ejusmodi virtutes deprehendendæ sunt, ubi Deus *manifestabit consilia cordium*, tenebrasque nostras illuminabit! usque adedò verum est, exiguam esse certitudinem veritatis ac soliditatis, inter mortales, eorumque virtutem nihil præter exteriorem speciem habere; ac nimio plus legitimam esse conquestionem: *Isaia c. 59. Facta est veritas in oblivionem.* & *Psal. 11. Defecit sanctus, quoniam diminuta sunt veritates à filiis hominum:* Vnde iusta multorum oratio esse solet: utinam abjectâ omni hypocrisis veras virtutes ac non fictas habeam? Ego eos in verâ solitudine, & simplicitate consistere puto.

I. Igitur hypocrisis ex subtilioribus quæ mihi occurrit, est cum actio virtutis non inchoatur à vanâ gloriâ, tunc enim crassa esset hypocrisis, nam tota actio esset corrupta, nempe vel à suo fine, vel à suo principio, eaque actio non foret actio virtutis, sed mera esset species & larva virtutis; sed quando vana gloria virtutis actioni se se paulatim immisceat in progressu. Uti enim difficile est in Sole ambulare & umbram non facere, ita difficile est benè agere, quin se se rei seriæ admisceat vanitas. Item sæpe numero Dæmon pyratas

imitatur, qui naves à portu solventes non adoriuntur, quin & cautiores sunt, & ad certandum magis paratæ, & adhuc vacuæ, sed potiùs cum redeunt mercibus onustæ: Ita Dæmon sinit inchoari actionem, sed eam in progressu, & properantem ad finem insequitur. Hoc de seipso fatetur Gregorius Magnus in suis in Jobum Moralibus, nam operi suo finem imponens, fatetur quidem se ad hoc opus suscipiendum non aliâ re commotum, quam Deo placendi studio, sed eidem intentioni (inquit) quâ Deo placere studeo, furtim se nescio quomodo intentio humanæ laudis interserit, &c. Sic etenim ait sæpè intentionem nostram, dum ante Dei oculos rectè suscipitur, occultè sibi subjuncta, & eam velut in itinere comprehendens, intentio humanæ laudis assequitur, sicut pro necessitate quidem eibus sumitur, sed in ipso esu, dum furtim gula subrepat, delectatio permiscetur: unde plerumque contingit, ut refectioem corporis, quam salutis causa cepimus, causâ voluptatis expleamus: &c. Hæc ille. Si autem de his divinitus districtè discutimur, quis inter ista remanet salutis locus, quando & mala nostra, pura mala sunt: & bona quæ nos habere credimus, pura bona esse nequaquam possunt? Numquamne licebit nobis solis cum Deo agere? semper ne creaturarum turba se interferet? Numquamne licebit nobis creaturarum omnium conspectum fugere, nosque ab illarum cœtu subducere? Nunquamne eam ingredi solitudinem, ubi solus Deus sit, & nos soli cum Deo? Quid nobis cum hominibus, immò etiam cum Sanctis, quid cum ipsis Angelis, quid cum creaturis, si uni Deo placere volumus? ut nihil creatura nostræ vel cogitationis, vel affectus occupet. Creaturarum proprium est non esse, hinc enim habent originem, ed etiam tendunt, & hoc unum habent à seipsis: Cur nostri respectu id non sunt, quod

sunt

sunt à seipsis? cur nobis non apparet solus Deus qui non potest non esse? Sed pro dolor: si cum Deo sim, continuò se se innumeræ offerunt creaturæ, earum occurrit aspectus, iudicium, opinio, sententia: illæ animum meum dividunt, discerpunt, abripiant, occupant. Nonne satius est cogitatione ita me subducere, ut divinitatem ingressus quasi caliginem, & Sancta sanctorum, nihil præter Deum reperiam, neq; attendam vel ipsis Seraphim, & Cherubinis qui arcana Dei obvelant: unde nubes locum omnem occupat, Id est, divinitatis Majestas, ita ut mihi ad divinitatem accedenti univèrsa creata dispareant, atque evanescant? Finis transfigurationis, & visionis mirabilis est invenire solum Iesum. Dominus in caligine. Dominus habitavit in nebulâ, & majestas Domini totam domum implevit. *Et non poterant Sacerdotes stare & ministrare propter nebulam*, impleverat enim gloria Domini, domum Domini: *Tunc ait Salomon: 3. Regum 8. Dominus dixit ut habitaret in nebula.*

II. Hypocrisis, Est cum creatura sic agit cum Deo, ut sibi ipsi satisfacere quærat, quod tunc tantum fit, cum illi res succedit, prout ipsa voluit; In quo non levis est hypocrisis: Cum enim plurimi unum Deum spectare videantur, seipsos tamen potius intuentur; unde tandiu, & eo modo agunt cum Deo, donec sibi ipsi satis fecerint: in quo non habent fructum perfectæ solitudinis, quia non unum Deum spectant, sed in seipsos oculos retorquent. Solitudo est cum Deus solus est, & nos cum ipso, ita tamen ut solus Deus videatur, & spectetur; nos hic sumus, ut Deum intueamur, non autem ut nos ipsos attendamus; quamobrem debemus esse absq; ullo ad nosmetipsos reditu, in quo hæreamus, minimè attendo, nostræ ne cupiditati satisfiat, sed tantum an placeamus Deo, eique factum sit satis; nostrorum enim studiorum affectuumq; ex-

pletio, commoda sunt nostra, quæ non nisi amore proprio spectantur; unde fit ut succellus omnis ad nos pertinens, esse nobis indifferens debeat, quia nulla rerum nostratum ratio, sed Dei solius habenda est, cui satisfacit eo quod sumus, quoniam tales nos ipse fecit. Quoties credimus Deum à nobis unice diligere, nosque operari pro ipsius amore, ubi amor nostri nos possidet! Sic agentes cum Deo in oratione ac precibus, aut aggredientes aliquo negotium, si nos amor nostri dirigit, totus noster aspectus in eo est, ut consideremus an illud nobis benè succedat, hoc est, an eò quem nobis proposuimus modò peractum sit, tuncque nobis placeamus, in illâ occupatione, quando eâ re quam fecimus contenti sumus, propter oblectationem quæ nobis inde accessit, eâ re nimirum quam quærebat inventâ; ac ita nos magis respicimus quàm Deum, & ipsâ nostri complacentiâ tribuimus nobis locum, quem alij vanæ gloriæ desiderio, creaturæ cuiuspiam darent. At parum omninò interest, an à nobis ipsis vel ab alio interrumpatur ea solitudo, quando quidem inter Deum nosque creatura intervenit; si enim intermedium illud simus nos ipsi, si res alia quæpiam creata, neutro hoc in loco Deus est.

III. Hypocrisis, secundæ valde affinis aut propinqua, est cum delectatio nos ad Deum trahit, vel detinet cum Deo;

Adverte ejusmodi delectationem esse duplicem, unam negativam, alteram positivam: Negativa est fuga laboris, cujus gratia nonnullæ mulieres devotionem sectantur, totos dies in templis morantur, orationi se addicunt, ut sibi parcant, & laborem fugiant; ac licet devotæ sibi videantur, nihil tamen minus sunt: sed mera est hypocrisis. Eodem fine multi se addicunt solitudini, ignavix causam: multi se à reipublicæ curâ removent, ut laborem fugiant. Ita quoniam sunt aliqui, qui quòd

quòd in multis rebus vincere se nolunt cer-
tando & pugnando, propterea ignaviâ & de-
sidiâ cedunt; illi quasi de virtute sibi blandi-
untur, cum tamen mera sit hypocrisis: igna-
viâ enim suâ, virtutis speciem obtendunt,
quasi ambitionem fugiant, & cupiditatem
honorum domuerint.

Positiva delectatio iterum duplex est, una
merè naturalis est, altera causam videtur ha-
bere supernaturalem: Naturalis est, quæ ori-
tur vel ex bono successu, vel ex morum, &
vitæ, & studiorum conformitate: quod enim
benè succedit, placet, itaque in eo facilis est
continuatio, & in eo est amoris proprii pabu-
lum: quod indoli nostræ & inclinationi con-
forme est, non potest non placere: Ita Melan-
cholici facilè conquescent in solitudine; qui
sunt actiuosi facilè in negotiorum procuratio-
ne, & tumultu vivunt: & ejusmodi homines,
in vitæ suæ electione, & in suarum actionum
delectu non habent perfectam solitudinem,
nec credere debent se unum Deum querere,
nec se se perfectè eximere ab hypocritarum
numero, quia non tam quærunt Deo pla-
cere quàm sibi, ac licet fingant se Deum quæ-
rere, reipsâ delectationem quærunt merè
naturalem, quæ oritur ex conformitate quam
habent cum objecto in quo toti conque-
scunt, ad hoc enim nullâ virtute opus est, sed
solâ naturâ.

Circa delectationes supernaturales major
est deceptio, quia longè est subtilior, nam
cum à Deo ortum habeant, non videntur
rejiendæ, itaque unusquisque credere po-
test se in illis posse sistere, cum tamen id fieri
non possit sine aliquâ hypocrisi, cum jam non
Deus ipse quæratur sed creatura: ut hoc me-
lius à nobis intelligatur.

Adverte ejusmodi supernaturales delecta-
tiones duplicis esse generis. Primò enim sunt
spirituales quædam consolationes quas Deus
impertit aut ante aut inter bonarum actio-

num exercitationem, quæ quidem consola-
tiones idem hoc præstant anime, quòd oleum
vel sebum rotis currus, quo facilius volvan-
tur: Illæ siquidem pervadunt usque ad sensi-
tivas etiam cordis affectiones, certasque in
nobis suavitates ac teneritudines pariunt us-
que ad lacrymarum affluentiam; accendunt
nobis ardores æstusque fervoris, qui nos inci-
tant ad aggredienda facilè omnia, quamvis
molesta sint, ita ut ipsas etiam mortificationis
ac pœnitentiæ afflictationes amemus, nihil-
que difficultatis in illis nanciscamur. Verùm
qui in istiusmodi rerum gustu inhæret, non-
dum purè Deo inservit, quia magnæ illæ tua-
vitates quæ nos ad id quod agimus tam faci-
liter præstandum inducunt, nequaquam pro-
ficiscuntur à vero virtutis habitu, sed à dele-
ctatione quam nobis ingenerat illa teneri-
tudo, vera proprii amoris esca, objectumque
proprii commodi nostri, quod exiguis hisce
oblectationibus alitur: adeo ut istiusmodi
rebus inniti magni scilicet eas æstimando,
nihil aliud sit, nisi pro sanctitate, vanitatem
nostræ delectationis sectari, abutendo rebus
sanctis, ut voluptati nostræ sacrificentur. Hinc
certò quidem oritur ut plurimum inanis su-
perbia, complacentia, & illusio. Præterquam
quod minimè credendum est virtutem ex ijs
rebus pendere, ac multò minus eam consi-
stere in ejusmodi dulcitudine, ac jucundo
justu: harum enim suavitatum illecebrâ,
modò pusillum habeatur virtutis, sine magno
conatu efficitur id quod proponitur agen-
dum: unde fit, ut ad illas non debeamus ad-
hærescere, sed indifferentes esse ad fruendum
ijs vel carendum, & cum eas habemus, existi-
mare nos ipsis prorsus indignos, & ipsdem
uti secundum Dei consilium, ad nos in virtu-
tis soliditate firmandos, cavendo ne abripi-
nos sinamus ad immoderata desideria, & ope-
ta quæ vires nostras superent, ne postquam
ejusmodi æstus defuerint, proposita hæc

onerosa nobis esse incipiant, & impossibilia videantur. Hæc agendi ratio facit, ut quum Deus consolationes illas subtrahit, nequam contristemur, sed lætemur potius; quia Deum solum invenimus, amore proptio nullam inibi partem habente; quandoquidem anima exuit se vel saltem non afficitur ejusmodi solatijs quantumvis spiritualibus, tamen ab ijs superentur universæ delectationes quæ possent è rebus creatis percipi, quæ quidem nequeunt id in animam producere, quod Deus in illa ponere solus potest, utpote solus cordis Dominus. *Narraverunt mihi iniqui fabulationes: sed non ut lex tua.*

Alterius generis consolationes, etiam puriores sublimioresque sunt, neque reperiuntur nisi in parte superiori animæ, quæ magis illustratur luminibus longè purioribus, & inflammatur desiderijs studiisque virtutum valde solidis, quæ citra comparationem antecellunt consolationibus illis de quibus locuti sumus; alia enim pronunciata sunt principiaque omnino pura, & subsidia ad solidas virtutes acquirendas, quæ sedem suam in supremâ parte animæ collocant. Verum quanquam suavia hæc lumina, & ardentis affectus oriantur immediatè à Deo, inducantque animum ad se illi agglutinandum solidarum virtutum nexu, cavendum est tamen, ne sinat sese efferi suavi indolis suæ violentiâ, ac ne natura se cum gratiâ commisceat; quoniam istiusmodi lumina voluntas amplecti solet cursuque persequi, cum solatio quodam oblectamentoque suo, ac sine sensu gliscit secreta quædam complacentia sui ipsius, hisce luminibus oblecta; indeque evenit ut animus illis immoretur diutius, ampliusque insistat, quàm rei quæ ipsis luminibus illi objicitur, pluris ea faciens quàm quod per eadem videt; ideoque vires omnes contendit, in illis intellectu considerandis, suamque voluntatem & universos affectus circa occupat; ac proinde sibi mente

figit priores suos radios in se attentionis suæ conatibus augeri ac interioribus accendi; minimè tamen Deus est accretionis istius author, sed mera est animæ reflexio, & ingens consolatio, quam haurit ex illo priore radio, quem Deus infudit, subducitque paulatim, sicut nihil remaneat in animo, præter ejus contentionem, amoremque proprium; quò fit ut inani complacentiâ elatus etsi quantum potest amplificet pusillum id luminis divini quod possidet, valdeque magnum existimet, quamvis per exiguum sit, demùm tamen accidit ut evanescat facilè in cogitationibus suis atque in superbiam decidat, & in vanam de se opinionem, fingendo sibi magnas virtutes adesse, ex quo mille nascuntur illusiones, quia Deus operationem suam subtrahit; seque istiusmodi homines valde illuminatos, & eximiâ virtute præditos autumant, quamvis præter prius principium, cujus sola recordatio superest, reliqua omnia nihil aliud sint nisi ratiocinationes humanae, conatusque ac violenti æstus quos in seipsis fecerunt; unde in graves culpas labuntur, minimè amplius innixi soliditate divini influxus. Ex quibus liquet, quo pacto utendum sit illiusmodi luminibus affectibusque: nimirum ea debemus accipere cum demissione animi, nos ijs indignos agnoscere, non delectationem utilitatemque nostram in illis sed honorem Dei duntaxat sectari, ejus bonitatem mirando, quæ creaturam ita inopem non dedignatur, seque ita deprimat, ut illam influxus divini beneficio afficiat; animam pluris æstimante donorum Authorum ipsum quam dona, quæ non magnificeret, nisi quoniam ab ipso profuunt; neque aliud quidquam spectante, nisi ut Deo sanctæque ipsius voluntati satisfaciat, sine ullo propriæ oblectationis respectu.

IV. Hypocrisis est, cum meriti cogitatio & remunerationis pretium nos Dei obsequio astrin-

astringit, animamque nostram partim occupat, quæ perfectâ nihilominus amoris puritatem præterdit, sincerumque studium erga Deum. Quònam enim alio ex fonte nisi ex amore sui ipsius oritur delectus ille quem nõnullæ animæ adhibent in optandis & eligendis actionibus quæ maximis sunt meriti, vel nos magis collocant extra jacturæ nostræ periculum? Quamvis non vituperem hosce sensus tanquam malos, nequeo tamen eos agnoscere quasi perfectos, atque ab omni amore proprio immunes, ac proinde alienos ab omni specie hypocrisis. Neque enim quod nos permovere debet, vel est majus meritum, vel major salutis securitas; at id unum tantummodo, quod vel maximè Deo placet. Quo in genere oportet, Auditores, constituam vos variam cogitationum judices quæ aliquãdo sanctam quandam animam tenuere sollicitam anxiamque in consilio ipsi captando, vel recipiendi se in solitudinem ad vitæ abditæ quietē & secessum, vel iuvandi proximi cum aliquo etiam periculo salutis in tuto ponendæ, suæque tranquillitatis. Videtur in oratione lucrum, & gratiarum cumulatio; In Prædicatione autem distributio quædam bonorum spiritualium acceptorum. In oratione est purificatio interiorum affectuum, & unio cum Deo; In prædicatione colligitur pulvis, id est accidit contaminatio affectuum, distractio circa multa, & relaxatio disciplinæ. In oratione Deum alloquimur, & audimus, & quasi inter Angelos conversamur: In Prædicatione necesse est, in multis rebus ad hominum mores descendere, humanè inter eos vivendo; cogimur multa videre, audire, dicere, & cogitare humana. Tamen omnibus pensatis unum est in contrariū, quod his omnibus quæ dicta sunt præponderat, scilicet quòd Christus ipse relictâ suâ solitudine, potissimum prædicationi vacavit, cum peccatoribus manducavit, & conversatus est: cujus exemplum quia nos sequi maxi-

me oportet, gratius Deo esse videretur intermissâ quiete foras egredi ad laborem. Ita S. Franciscus ad Fratres; uti refert S. Bonaventura in ejus vita c. 2. Idem applicari potest pluribus casibus qui non sunt valde dissimiles: Sed justissima est & communissima Apostoli querela ad Philipp. 2. *Omnes quæ sua sunt querunt, non quæ Jesu Christi;* quæ coargutio non tantum spectat bona externa, & secularia; sed etiam interna & spiritalia, adeò videlicet pauci immunes sunt ab hypocrisis.

V. Hypocrisis species versatur circa sublimiorum solidiorumque virtutum desideria, & circa rerum divinarum sensus: quod quidē eò qui subjicitur hîc modò accidit. Sæpe anima magnis boni desiderijs tenetur, usque à Deo impressis, nequit tamen id assequi quod affectat, neque ad optati sui exitum venire, ob quædam impedimenta quæ intercedunt, quorum alia oriuntur ab hominibus, uti cum obedientia vel charitas, necessitasque nos obligat ad dimittendam orationem, quâ se se anima dispositam videbat ad unionem cum Deo, conjicimur autem in negotium, vitæque adtuosæ curas, à quibus alieno admodum animo sumus, propter distractiones innumeras quæ illuc occurrunt; aliunde verò intelligimus charitatem aut obedientiam nobis permittendam non esse, sed obsequendum necessitati, adeòque deferendum id quod tantopere nobis utile ac fructuosum foret. Nonnunquam verò accidit ut impedimenta illa nobis à Deo adveniant, quãdo protergat differtque largitionem virtutis & perfectionis ad quam nostra nos desideria impellunt. Tunc affligitur admodum animus, & magno doloris sensu afficitur propter ejusmodi obices; in quo fere semper amor nostri locum habet. Quapropter exuere nos oportet hisce animi aculeis & sollicitudinibus quævis justæ ac sanctæ nobis appareant, quia dolor ille anxietasque animam in desiderijs suis

afflictans, ejusq; perturbans quietem, ut plurimum ut dixi ab impuro illo amore nascitur: ac tamen si potest id carere peccato, impedimentum tamen est inter Deum & animam, cum res creata sit, proindeque puritati perfectionis obsistat, quandoquidem inest nescio quid propriè nostrum, etsi hoc in re sanctâ versetur. Præterquàm quod cum Dei Spiritus suavitate, pace ac tranquillitate affluat, credere expedit hunc inquietæ mentis affectum non esse ab Deo, quandoquidem turbat animam. Quapropter ut anxietas illa tollatur, ipsa etiam desideria virtutum moderanda sunt eo quem subjiciamus modo.

1. Accipiendum est desiderium virtutum tanquam donum Dei, sed cavendum est ne insistatur in ejus habendi complacentiâ, sicut nec in propriâ delectatione.

2. Ita, nulli curæ ac labori parcendum est ad assequendam virtutem perfectionemque ad quam desideria illa nos incitant, nihilque omittendum est negligentiam vel tepiditate: sic tamen ut si quid impedimenti obveniat, persuasum habeamus, divinæ bonitati tunc non placere, ut nostrum hoc desiderium operi mandetur, proficendo nos neque virtutem nec perfectionem expetere aliam, nisi quam, & quo tempore vult nobis illam Deus tribuere, cæteris omnibus renunciando.

3. Deponi à nobis oportet dolorem omnem, & anxiam rei cujuscunque sollicitudinem, ipsius adeò martyrij optandi, cum à solo amore proprio illa nascatur, verusque sit inter Deum & animam obex. Qui enim verò solum hoc desiderium habet cum animi quiete sine virtutis optatæ usû, acceptior est Deo, quàm alius qui virtutem illam obtinisset, at eadem sibi ademptâ vel non concessâ valde afflictaretur animo, suamque tranquillitatem turbaret: quia nimirum ille voluntatem Dei possidens, loco rei creatæ volun-

tate illâ frueretur quæ increata est, infiniteque virtutibus omnibus præcellit: præterquàm quod non idcirco desiderium amittitur cum illud imprimat Deus, ejusque sit author, at non persistit cum eâ specie anxietatis quæ turbatur anima, sed cum divino quodam molestiæ sensu inseparabili à desiderio, propter absentiam rei optatæ, cujus desiderium Deus largitur, ea tamen molestia conjuncta est cum mirabili quiete, & sui conformatione ad voluntatem Dei, qui delectatur videndo animam in suis etiam laboribus æquabilem, ut sese ad placitum Deum purius accommodet, malens ipsum oblectare quàm re ardentè expetitâ potiri: ita significans illum plus reliquis omnibus, ipsaque perfectione à se diligi, quatenus scilicet intelligit Deum velle ut virtutem desideret, eamque nihilominus non obtineat, aut saltem non ita maturè, quod quidem totum in illius arbitrio relinquit.

4. Inde evenit ut quamvis nulli operæ parcendum sit, neq; desistendum ab acris studio virtutis cujus desiderium nobis Deus inussit, nunquam tamen diligentiam suæ laboribus inniti oporteat, quoniam non iis ad illam venit, sed ex Dei arbitrio, qui virtutem largitur aut denegat prout ipsi libuerit: unde oritur, ut homo sine ullo studij sui ac diligentie respectu, firmiter speret, eum à quo primum desiderium accepit, daturum etiam, ubi voluerit perfectionem, & complementum, ideoque se illi committit, projicitque in eius brachia, secundum Davidis verba. *Laeta cogitatum tuum in Domino & ipse te enutriet*, minimè sollicitus de futuro eventu, perinde ac si ductu ac judicio careret, omni sui curâ Deo relicta, sive largiatur sive denegeret. Ita dimittitur Deus pro Deo, ipsum relinquendo quatenus nobis, quæstum aliquem virtutis obji-

obijcit, ut ipsomet fruamur sine proprii com-
modi lucro, per exercitationem puri perfe-
ctique amoris: vel ut sanius loquar, homo sci-
psum abdicat & deserit, & quicquid suâ inte-
rest, quamvis spirituale sit, ut ad Deum solum
adhærescat; qui nobis esse pluris omnibus cæ-
teris debet. Cæterum licet hoc pertineat ad u-
niversa bonorum desideriorum genera, ut
appareat quousque procedere debet animæ
puritas, nullâque occupetur hypocrisis, tribus
tamen præcipuè abstinendum est.

1. Versatur circa gloriam cœlestem, ejus di-
lilationem tolerando, ut in voluntate Dei ac-
quiescam, quæ anteponi à me omnibus de-
bet, ad Apostoli exemplum, Philip. 1. *Mibi
vivere Christo est, & mori lucrum, &c. deside-
rium habens dissolvi & esse cum Christo, multo
magis melius; permanere autem in carne, necessa-
rium propter vos. Et hoc confidens scio, quia ma-
nebo, & permanebo omnibus vobis;* patiendo e-
tiam illâ in perpetuum privari, dummodo id
sine peccato fieret, ut adjungamur ab omni a-
more proprio maximi etiam bonorum om-
nium, quod est possessio Dei, secundum Apo-
stoli sensum. Rom. 9. *Optabam enim ego ana-
thema esse à CHRISTO pro fratribus meis,*

2. Desiderium est afflictionis: licet enim
patiendi cupiditas adverteretur inclinationi no-
stræ, cum excessu tamen haberi potest, & cum
amore proprio; quemadmodum prægnantes
femina appetunt vesci carbone, multisque
aliis rebus injucundissimis uti. Præterquam
quod pati pro DEO, res est ita sublimis, & quæ
tantam potest animo voluptatem parere, ut
esca proprii amoris evadat: quam obrem emi-
nentissimum pro DEO patiendi desiderium
est illud, quod cum ejusdem DEI voluntate
consistit; ideoque afflictionis desiderium ne-
quaquam est altissimus virtutis gradus, quia
temperari etiam perinde ac alia desideria de-
bet; sed potius est perfecta delectatio procedens
ab exactâ conformitate cum voluntate

DEI, quæ quidem delectatio nascitur ab dis-
positione promptissimâ, reddente nos flexi-
biles paratosque ad nos omnibus & ubique subji-
ciendos universis quæ DEUS efficere volue-
rit in creaturâ suâ, circâque ipsam.

3. Est desiderium abdicationis seu renun-
tiationis sui ipsius, ejusque virtutis, quæ ma-
ximè omnium expetitur ex cõformitate cum
DEO, nihil hujusce etiam virtutis valendo ni-
si quod quantumque nobis conferre vult
Deus: nam alioquin quæ ea virtute destitui do-
let, illam cum hypocrisis, expetit, seq; ipse de-
cipit, quærendo abdicationem in rei propriæ
usu, qui magis quàm aliud quidvis virtuti ei-
dem illi contrarius est.

VI. Et postremum, Hypocrisis genus ita
subtile est ac subdolum, ut deprehensum non
se tegat, nec artificium suum dissimulet, sed
contra cæterorum naturam quæ semper lar-
vâ specieque aliena se obtegunt, gratulatur si-
bi in apertum proferrî, elucere in vultu, ac pa-
lâm agnosci. Amor est, ô Sanctæ anima, amor
est immoderatus perfectionis ipsius, qui vo-
luntates vestras occupat, qui desideriorum
vestrorum est objectum, in quo labor vester
omnis, totaque occupatio versatur, nec ullam
vobis diurnæ ac nocturnæ quietis partem re-
linquit, meditantibus scilicet quid vobis de-
sit ut omninò perfectæ fiatis: eamque ob cau-
sam purgationi vestræ tot modis operam da-
tis, studetisque uni hodie virtuti, cras alteri ad-
piscendæ. Minimè quidem studium istud, eam
diligentiam, curamque improbo, sed arguo
excessum, quoddque in ea consideratione im-
moramini, nec potius curatis divini Sponsi
vestri oculis placere. Non in re dico vobis cu-
ram ornandi vos, & pulchritudinem sectan-
di, at viciosum id arbitror, quodd vos exornatis:
ut evadatis formosæ, quodd perficitis vos, ut
perfectæ sitis, non autem ut sitis acceptæ ejus
oculis, cui placere optandum vobis est, cum
si deformitas esset gratior pulchritudine, hæc

omissa vitataque illam consecrari vos oportet. Illud scilicet instar mulierum quæ se adornant, & concinant quæ accuratissimè possunt: Aliæ student placere omnibus, idque mera vanitas est: Aliæ sibi ipsæ complacent, affectantque pulchritudinem, quia magis quàm deformitas decet, eæque ut plurimum fatuæ sunt, ac suæ, instar Narcissæ, formæ specularices evadunt: Illæ demum solæ exornant sese absque ulla vitii nota, quæ se componunt adornantque ut maritis suis placeant. Ita in negotio virtutis, velle alteri placere, vanitatis est, perfectioni studere ut perfectus fias, amoris proprii est fœtus: nihil licitum est præter desiderium Deo placendi. Inde fit. 1. Ut animarum istiusmodi cura, eas anxie non sollicitet, ut formosæ fiant; sciunt enim Sponsum suum moderata cura contentum esse: neque plus sibi pulchritudinis volunt, quàm quod illum ipsis velle intelligunt. 2. Si fragilitate aliove modo in culpam aliquam incidant, immoderate non dolent, quippe in Dei bonitate infinita conquiescunt, seque penitus ad ejus arbitrium conformant; 3. Non adhærescunt pertinaciter ad ullam devotionis praxim, actione vè sibi propositam præterquam ad eas quæ ipsis præceptæ sunt; neque enim pro arbitrii sui optione serviunt DEO, at ejus beneplacitum sequuntur in omnibus, illud venerantes æqualiter in adversis & in prosperis, in tumultu sicut in tranquillitate, in salutis suæ periculo pariter ac in securitate, in lapsibus ut in progressu, in egestate sicut in affluentia, ne sui quidem profectus jacturæve spiritualis rationibus studentes, sed id spectantes duntaxat, ut compleatur Dei beneplacitum, ut potè quæ non sibi sed Deo satisfacere cupiant, non placere sibi sed Deo. Immodè longius etiam progreditur S. Bernardus, perfectiusque nescio quid postulat, nimirum ut quod operamur non tam ad placendum Deo fiat, quàm prospere quod placet nobis Deus, Cùm enim

complacentia sit in bono, eam longè magis in Deo habere debemus, quàm expetere, ut illam Deus in nobis habeat: quamvis qui DEO satisfacere cupit, studeat non tam esse id quò delectetur Deus, quàm ipsammet Dei delectationem attendat: quamobrem cùm satisfacit DEO, non tam spectat commodum & lucrum quod sibi obvenit ex eo quod Deo satisfacit, quàm DEI sui magnitudinem, merentis penitus ut satisfiat sibi. Quæ in re perfectam illam reperio solitudinem, ubi creatura sic cum Deo solo versatur, ut ne se quidem ipsammet animadvertat. Quisquis porò nondum eò perfectionis proventus est, is dicere nequit se ab omni profus hypocrisis vacuum & immunem esse.

Verùm quoniam hæc cogitata non pertinent, nisi ad animas sanctissimas, perfectissimasque, earum autem perexiguus est numerus; Ad te redeo vilis abjectæque Anima, vanitatis mancipium, ambitiosa fatuè, ac turpiter hypocrita, quæ nihil nisi complacentiæ vitio agis, aut conquirendi honoris studio. Non vereris displicere DEO tuo, ut hominibus placeas; Studes non esse sancta, sed videri; Veritatem contemnis, tibi que mendacium aut similitudo sufficit; Non de possessione virtutum, sed de colligenda earum existimatione laboras: Sed cogita sequentia.

1. Quantum malum sit hypocrisis, quæ virtutes omnes inficit, & convertit in vitia: Chrysolog. serm. 7. appellat venenum latens, fucum virtutum, tineam sanctitatis; crudeli arte (inquit) virtutes truncat, mucrone virtutum, jejunium jeunio perimit; oratione orationem evacuat; misericordiam misericordia prosternit: Vide quæta bona in Pharisæis perdidit, quot ieiunia, quot vigiliæ, quot orationes, quot eleemosynas, & quam stragem fecerit in hominibus virtutis studium profitentibus: Cogita quid in fine vitæ superstes tibi futurus sit, dicet elobo, *Cogregatio hypocrisis sterilis*

2. Tu-ne adeò tibi vilises, ut tuam æstimationem minùs cures quàm aliorum? dum illi te laudant, tu reipsam damnas, teque ream facit tua conscientia; Memineris in die iudicij tecum affuturam solam conscientiam; Tunc enim omnes tui laudatores te deserent, & soli tibi relinquèris:

3. Quàm parùm æstimas tuos labores, & tuam virtutem, ut hominum comendationem, tuam mercedem reputes: Et tamem poteris illis actionibus cælum mereri: nam utrumque intendere non potes, secundùm illud Christi Domini. *Amen dico vobis receperunt mercedem suam: At vide stultitiam.*

1. Quòd commutes mercedem æternam, caducà; quâ enim te emis hominum gratiam & laudès, emere potuisti vitam æternam.

2. Quòd hominum iudicia quæras, quæ Angelos iudicare debueras; S. Chrysol. serm. de cupiditate inanis gloriæ; Nam quæ de Angelis sententiam sis latura, optaveris à mortalibus his, & impuris, iudicium de te fieri, & parem laudem consequi cum saltatricibus, mimis, aurigis & belluarum confectoribus.

3. Quòd tam paucis hominibus placeas; nam pauci nos vident; Chrysol. loc. cit. Quot ouperes esse tuarum laudum præcones? nùm centum, aut ducentos? concedamus, si velis ad hominum quatuor millia, sint etiam,

si libet, innumeri plausores: nihil tamen hⁱ omnes à gracculis de loco superiori cātantibus distabunt: Verùm si Angelorum spectacula noveris, vel ipsis vermiculis, eiusmodi homines universi videntur abjectiores, araneà, fumòque, & infomniis infirmiores.

4. Quòd ad breve tempus. Iob 20. *Hoc scio, à principio quo positus est homo super terram, quod laus impiorum brevis sit, & gaudium hypocrite ad instar puncti; si ascenderit usque ad cœlu superbia ejus, & caput ejus nubes tetigerit, quasi sterquilinum in fine perdetur, & qui eum viderant, dicent ubi est.*

Denique in die mortis, quàm hæc omnia apparebunt inania, & vana, & in die iudicii, cum *Deus illuminabit abscondita tenebrarum* quanta erit inopis conscientiæ confusio? Certè Christus Pharisæos increpans de Hypocrisis, eos appellat, & cæcos, & stultos; quàm clarè videbunt in iudicio se tales fuisse! Tu itaque uni Deo placere stude, ac memineris Deum magnum esse spectatorem, & vindicem, & remuneratorem. Quid igitur alienos spectas oculos? Quid aliorum iudicium moraris? Quæ te alia melior merces potest attrahere, quàm ea quæ donatur in gloria? ad quam nos perducatur Jesus.

Christus. Amen.

* * *

